

Løbende evaluering – et redskab til at øge motivation og kursistansvar

I denne artikel vil jeg præsentere evalueringspraksissen “løbende evaluering” (i det følgende forkortet LE) på dansksprogkurserne på sprogskolen Institut Nòrdic i Barcelona og gøre rede for, hvordan den overordnet blev modtaget af kursisterne, baseret på en spørgeskemaundersøgelse besvaret af 46 danskursister efter afslutning af årskurset 2020-21. Dernæst vil jeg fremlægge eksempler på LE-opgaver og -aktiviteter, der er blevet anvendt for at styrke kursisternes motivation samt medansvar for egen læring. Til sidst vil jeg reflektere over en problemstilling, der er forbundet med brugen af LE.

Institut Nòrdic

Institut Nòrdic er en privat sprogskole i Barcelona, som underviser i dansk, norsk, svensk, finsk og islandsk med kursister fra hele Spanien og den øvrige spansktalende verden. Danskursisterne kan inddeles i tre overordnede grupper: spanske kursister med danske familierelationer, der vil lære dansk for at kommunikere med familien; personer, der har været i eller skal til Danmark for at arbejde eller studere; og personer, der enten arbejder som oversættere eller blot studerer sproget på hobbybasis. Dette mere personlige udgangspunkt gør, at mange kursister ikke nødvendigvis motiveres af afsluttende eksamener, fordi de ikke har brug for et certifikat.

LEA BELIAEVA BANDER

Cand.mag., ansvarlig for dansk og underviser i dansk som fremmedsprog
Institut Nòrdic, Barcelona
lbbander@gmail.com

På Institut Nòrdic blev LE implementeret forud for skoleåret 2020/21 i en tid, hvor undervisningsrammerne var under generel forandring: fra en sprogskole med udelukkende fysisk undervisning på skolen med afsluttende eksamener til en sprogskole, der som resultat af covid-19-pandemien nu udelukkende underviser online med den nye evalueringsform.

Ledelsen på Institut Nòrdic havde adskillige intentioner med at vælge LE: Den ønskede bl.a. et evalueringssystem, der gik godt i spænd med en undervisning, der var 100 % online, og den ønskede at kunne fordele kursisternes arbejdsbyrde ligeligt hen over hele kurset, som varer mellem seks og otte måneder alt efter intensitet, samt at fastholde dem fokuserede og motiverede under hele kurset.

Fokus på den individuelle kursists læringsproces var ligeledes en vigtig faktor for valget af LE, fordi den kunne styrke kontinuiteten i læringen ved at hjælpe med at klargøre de overordnede sprogmål for kurset samt at gøre den individuelle kursist bevidst om sin læringsproces og retning mod såvel de kortsigtede som de langsigtede mål.

Løbende evaluering, en definition og praksis

I denne artikel defineres LE efter fx Black & Wiliam (2009) som en formativ evalueringspraksis, der fokuserer på kursistens individuelle læringsproces og hjælper kursisten med at udvikle sin sproglæring og reflektere over sin egen læringsproces, hvorved den er et instrument til at fremme medansvar for egen læring. Desuden er formativ evaluering et redskab, der kan bruges løbende til at justere undervisningspraksis ved hjælp af dialog med kursisterne (Andersen 2007).

På den danske afdeling af Institut Nòrdic bliver læringsprocessen monitoreret gennem fem forskellige punkter, der hver udgør 20 % af den endelige karakter, som gives ved kursets afslutning sammen med en udtalelse fra underviseren. Forud for skiftet til LE var kursevalueringssystemet primært summativt med afsluttende eksamener i mundtlig og skriftlig fremstilling samt læse- og lytteforståelse.

De fem evalueringspunkter

Aktiv deltagelse er et af de fem evalueringspunkter og indebærer at lave hjemmearbejde fra uge til uge, at aflevere til tiden, at deltage i klasseaktiviteter, at aflevere de obligatoriske opgaver samt at have et klassefremmøde på minimum 70 %.

Det andet og tredje evalueringspunkt er henholdsvis to obligato-

riske skriftlige opgaver og to obligatoriske lytteforståelsesopgaver, hvor kursisterne efter aflevering får karakter samt lærerudtalelser.

Det fjerde evalueringspunkt er to obligatoriske mundtlige præsentationer, enten i form af videopræsentationer og/eller mundtlige præsentationer i klassen. Videopræsentationerne lægges op i vores virtuelle klasserum på undervisningsplatformen Edmodo¹ forud for undervisningen, og alle bliver bedt om at se alle videoer samt lægge en kommentar om videoen hos to forskellige klassekammerater. Ved de mundtlige præsentationer skal kursisterne enten individuelt eller i par vælge et tema relateret til et overordnet tema, som vi har arbejdet med, og forberede en præsentation med en PowerPoint hjemme, som de præsenterer foran klassen efterfølgende. Efter præsentationerne kan klassekammeraterne stille fx opklarende spørgsmål til oplægsholderne. Efter både videopræsentationer og mundtlige præsentationer får kursisterne udtalelser og en vejledende karakter fra underviseren.

Det sidste af de fem evalueringspunkter er kapitelevaueringer. I praksis betyder det, at kursisterne efter hvert kapitel i de anvendte undervisningsbøger derhjemme eller i klassen skal lave en online-evaluering i form af en quiz udarbejdet af læreren på Edmodo, som består af opgaver relaterede til de grammatiske og sproglige temaer, der har været arbejdet med i det seneste kapitel. De forskellige opgaver i quizen er oftest at udfylde huller, matching og fejlretning, men kan sommetider også inkludere en mindre lytteøvelse, multiple choice eller hurtigskrivning. Fordi det er en onlinequiz, vil kursisterne i størstedelen af opgaverne kunne se de rigtige svar og sammenligne med deres egne direkte efter at have afleveret evalueringen. Efter kapitelevaueringerne er der typisk en spørgerunde i klassen med kollektiv lærerfeedback på særlige problemområder.

Spørgeskemaundersøgelsen

Som led i LE-praksis udsendte jeg i juni 2021, ugen før afslutningen af danskkurserne, en ikke-anonym spørgeskemaundersøgelse til mine danskkursister via Edmodo. Formålet var at lave en præliminær evaluering af den nye undervisningspraksis og kursisters tilfredshed med denne på danskafdelingen med henblik på eventuelt at forbedre og styrke undervisningen til det kommende skoleår.

Da det ifølge Andersen (2007, 2009) kan være svært at vurdere kursisttilfredshed alene baseret på en spørgeskemaundersøgelse og sværere at sammenfatte resultater af åbne spørgeskemaer i modsætning til lukkede spørgeskemaer, differentierede jeg spørgsmålene

så vidt muligt ved at inddele spørgeskemaet i de seks overordnede kategorier: undervisningsbog og didaktisk materiale; klasserne og undervisning; onlineformatet; løbende evaluering og motivation; underviseren og kommunikation med denne samt den åbne kategori om forslag til forbedringer. Hver kategori havde hver tre til fem åbne spørgsmål for netop at få så konkrete besvarelser som muligt.

Da frafaldet og fraværet generelt var lavt, var jeg også interesseret i at undersøge præliminært, om det kunne relateres til en højere motivation forbundet med den nye praksis, og jeg stillede derfor spørgsmålet: "Hvordan ser du din egen motivation med løbende evaluering (tilstedeværelse, lektier, obligatoriske opgaver) i stedet for en afsluttende eksamen?" fra kategorien "Løbende evaluering og motivation", som indeholdt i alt fem spørgsmål relateret til bl.a. egen indsats, feedbackkvalitet og forslag til forbedringer.

Kursisterne blev bedt om at udfylde spørgeskemaet hjemmefra, så jeg ville kunne følge op på eventuelle tvivlsspørgsmål eller få uddybet kommentarer, hvis nødvendigt. Ud af 59 udsendte spørgeskemaer modtog jeg i alt 46 besvarelser.

Overordnet feedback i spørgeskemaet

Generelt viste spørgeskemabesvarelserne, at danskursisterne umiddelbart tog positivt imod den formative evalueringsmodel og de tilsvarende opgavetyper. Især nævnte adskillige kursister det som motiverende, at LE tillader mere fleksibilitet; at den hjælper dem med at holde sig kontinuerligt fokuserede og motiverede til at deltage og lære, samt at den fjerner den stress, der kan være forbundet med en summativ evalueringsform med afsluttende eksamener, hvor alt er på spil, og processen ikke er i fokus. Derudover nævnte mange et forøget fokus på egne sprogkompetencer.

For en klarere konklusion på kursisternes reelle tilfredshed og udbytte bør man fremover gøre undersøgelserne mere systematiske, med større hyppighed eller fx peer-observationer fra andre (Andersen 2007).

Motivation og medansvar under LE

Hvad angår motivation til at følge kurset, og styrkelse af kursisternes medansvar for egen læring, har i særdeleshed to evaluerbare opgavetyper og aktiviteter forekommet at være effektive:

I danskundervisningen har vi arbejdet med både *peer-teaching* og *peer-feedback* i de obligatoriske mundtlige præsentationer i klassen.

Peer-teaching kan være et godt værktøj til at fastholde kursister-

nes motivation til at deltage i undervisningen og øge graden af kursistselvstændighed (Dörnyei & Ushioda 2011). Således lagde jeg som underviser vægt på, at modtageren af præsentationerne ikke kun er underviseren (der trods alt har kapacitet til at forstå næsten al kursistoutput), men primært holdkammeraterne. Med denne nye rolle som *peer-teachers* skulle de ikke kun tænke på det sproglige og grammatiske indhold af deres præsentationer, men også på hvordan de formidlede den nye viden og det nye ordforråd til deres medkursister, som havde et lignende sprogligt niveau.

Efter præsentationerne skulle kursisterne modtage *peer-feedback* i form af opklarende spørgsmål eller kommentarer. *Peer-feedback* er ifølge Rienecker og Jacobsen (2021) et godt instrument både for feedbackgiveren og feedbackmodtageren, idet man som giver bl.a. lærer at forholde sig til evalueringskriterierne og analysere andres arbejde, og som modtager bl.a. lærer at styrke sin faglige kommunikation.

Enkelte kursister beskrev, at de ved de mundtlige præsentationer følte et medansvar for at møde op til undervisningen, da den afhang af deres tilstedeværelse og aktivitet.

Videopræsentationerne var en anden måde at give kursisterne mulighed for at skabe undervisningsindhold og samtidig evaluere sig selv og deres sproglige udvikling både via deres egne produktioner og deres klassekammeraters.

Kursisterne havde desuden mulighed for at selvevaluere via kapi-tevalueringerne, hvor de så deres egne resultater før underviseren og derved kunne selvevaluere deres proces i realtid. Dette nævnte nogle kursister også som en motiverende faktor.

En problemstilling og løsningsforslag

Når LE anvendes som formativ praksis, skal man være opmærksom på, at evaluering er en reflektiv proces, der må finde sted i samspil mellem underviseren og den lærende som aktør. Egelandsdal og Riese (2020) pointerer netop, at formativ evaluering kan mistolkes og misbruges som en praksis, hvor formålet er, at underviseren alene skal identificere kursistersnes *gaps* for at lede dem til at “close the learning gaps”, hvilket er baseret på en misforstået ide om, at læring er en lineær proces, der kan og bør kontrolleres af underviseren mod et (af underviseren) forudbestemt læringsmål. I stedet argumenterer de for, at læring er en løbende cirkulær proces imod udvikling (ibid.).

Andersen (2007) påpeger i den forbindelse, at alle evalueringer indeholder både elementer af kontrol og udvikling, og det er derfor vigtigt at have for øje, at den skal promovere refleksion hos alle par-

ter. Evalueringsresultaterne kan altså ikke stå alene, men må tolkes, fx via systematisk evaluering af både undervisnings- og læringspraksis, og sideløbende indarbejdes øvelser og praksis, hvor kursisterne kan monitorere egen udvikling, så de styrkes som aktører i deres læringsproces og reflekterer over denne.

Et værktøj, der kunne støtte kursisternes medansvar, er *European Language Portfolio*, hvis formål er at fremme de lærendes selvstændighed og hjælpe dem med at tage (med)ansvar for at planlægge, monitorere og evaluere egen læring (Little 2009).

En anden løsning kunne være at integrere løbende evaluering videre i undervisningen eksempelvis ved at erstatte de obligatoriske skriftlige opgaver med en portfolio, som fremlagt i Lone Ambjørns didaktiske model (2008), eller inkorporere logbøger som selvevaluering som omtalt i Andersen (2007).

Konklusion

Løbende evaluering blev umiddelbart taget godt imod af danskkursisterne på Institut Nòrdic. De mundtlige præsentationsaktiviteter har været eksempler på, hvordan man kan styrke motivationen og medansvaret for læringen og undervisningen hos kursisterne. Desuden kan man som sagt tilføje andre opgavetyper som bl.a. portfolioer og logbøger til at styrke processen videre.

Når man beskæftiger sig med formativ evaluering, er det imidlertid vigtigt som underviser at huske, at det ikke alene er kursisternes (cirkulære) udvikling, der skal monitoreres, men også undervisningen selv. Selvom de evaluerbare opgaver umiddelbart har været gode værktøjer til netop dette, ville det være gavnligt også at implementere en mere målrettet og systematisk intern evaluering af undervisningen, som Andersen (2007) har mange fremragende forslag til.

Slutnoter

- 1 Edmodo, <https://www.edmodo.com/>, var en undervisningsplatform og -app, hvor undervisere og kursister kunne være i kontakt, bl.a. gennem grupperum, via posts eller privatbeskeder. Platformen kunne også bruges til at lave og sende/aflevere skriftlige opgaver, quizzes og test samt at give/få karakterer. Edmodo lukkede pr. 22. september 2022 permanent ned.

Litteratur

- Ambjørn, L. (2008). Fra mundtlig gruppeeksamen til løbende evaluering med portfolio. *Dansk Universitetspædagogisk Tidsskrift*, 3 (5), 16-21.
- Andersen, M. (2007). *Intern evaluering af undervisningen*. 1. e-udgave. København: Gyldendals lærerbibliotek.
- Andersen, M. (2009). Intern evaluering af undervisningen – fem år efter. *CEPRA-Striben*, (06), 6-12.
- Black, P. & Wiliam, D. (2009). Developing the theory of formative assessment. *Educational Assessment, Evaluation and Accountability*, 21 (1), 5-31.
- Dörnyei, Z. & Ushioda, E. (2011). *Teaching and researching motivation* (2. udg.). Harlow: Longman/Pearson.
- Egelandsdal, K. & Riese, H. (2020). Never mind the gap: Formative assessment confronted with Dewey's and Gadamer's concept of experience. *European Journal of Education*, 55 (1), 91-104.
- Little, D. (2009). *The European language portfolio: Where pedagogy and assessment meet*. 8th International Seminar on the European Language Portfolio, Graz, 29. september-1. oktober 2009 Document 4. Lokaliseret d. 28. maj 2022 på rm.coe.int/1680459fa5.
- Rienecker, L. & Jakobsen, D. (2021). *Peer feedback – hvorfor og hvordan. En håndbog til professionsbachelorstuderende*. Frederiksberg: Samfundslitteratur.
- Spørgeskema udfyldt af 46 danskkursister på niveauerne A1-B2.2 på Institut Nòrdic efter afsluttet danskkursus 2020-21.